

Copyright © 2009 by Norsk kulturråd
All rights reserved
Utgitt av Norsk kulturråd i kommisjon hos Fagbokforlaget

ISBN: 978-82-7081-145-8

Grafisk produksjon: John Grieg AS, Bergen

Omslagsbilde: Hege Dons Samset, Sweeper clearing an abandoned airstrip, 2006 © Hege Dons Samset / BONO 2009.
Foto: © Hege Dons Samset (med tillatelse fra GAD)

Sideombrekking: Laboremus Prepress AS

Spørsmål om denne boken kan rettes til:
Fagbokforlaget
Postboks 6050, Postterminalen
5892 Bergen
Tlf.: 55 38 88 00 – Faks: 55 38 88 01
E-post: fagbokforlaget@fagbokforlaget.no
www.fagbokforlaget.no

For mer informasjon om Norsk kulturråd og Kulturrådets utgivelser:
www.kulturrad.no

Norsk kulturråds utgivelser omfatter skrifter som kan ha forsknings- og utredningsmessig interesse for Norsk kulturråd, for deler av norsk kultur- og samfunnsliv, og for forskere og utredere på kulturfeltet.

Utgivelsene redigeres av Norsk kulturråds FoU-seksjon og utgis av Norsk kulturråd i samarbeid med Fagbokforlaget. De vurderinger og konklusjoner som kommer til uttrykk i utgivelsene, står for den enkelte forfatters regning – og avspeiler ikke nødvendigvis Kulturrådets oppfatninger.

000372 / 2009

Innhold

Odd Are Berkaak		Nina Bratland	
Samtidshistorie og fortidsrelatering	7	Nettmøter	
Bøffeltornen	7	Mellom anonymitet og åpenhet.....	41
Dronning Loana	8	Begreper i bevegelse	42
På sporet av den tapte samtid	10	Litteratur	49
Endrete historieoppfatninger	13		
Litteratur	16	Ann Helene Bolstad Skjelbred	
		Gjør døren høy	
		Nye ritualer i kirken	51
		Spørsmål og svar	52
		Bilder forteller	53
		Hva fortalte prestene?	54
		Ritualer er ikke bare for voksne	55
		Gjør døren høy og porten vid	57
		Hvem er det som bestemmer?	59
		Og hva synes kirkegjengerne?	60
		Avslutning	62
		Litteratur	63
DEL I FØLELSER OG SANSELIGHET		DEL II UTFORDRINGER I MANGFOLD	
		Mia Krogh	
Hans Philip Einarsen		Fra Russland til Nesseby	
«... der hører vi vel hjemme»	21	Et eksempel på samtidsdokumentasjon	67
Hva er egentlig lyd?	22	Lokalsamfunnet	67
Å høre veggen	23	«Fra Russland til Nesseby» – utstilling og	
Stillhet og støy	23	reaksjoner	72
Lydenes konstruksjon av virkeligheten	24	Avslutning: kulturelt mangfold	75
Lyd, minner og tilhørighet	25	Litteratur	76
Lyden av annerledeshet	27		
Lyden av Oslo	27	Heidi Stenvold	
Lydopplevelser av Oslo	30	Dialogisk museumspraksis	
Lyd – en immateriell kulturarv	30	– det muliges kunst	77
Litteratur	32	«Får vi lov å komme inn?»	
		Om dialog med nye grupper i museet	77
Helge Sognli			
«Kjærlighetens budbringer»			
Digitalt eller på papir?	33		
Tre teorier om medievalg	33		
Følelser og distanse	35		
Langt og langsomt eller kort og raskt?	36		
Øyeblikkelig omsorg	37		
Responstid	37		
Tilgjengelighet	38		
Katalysator også for flørting	39		
Ubehag	39		
Magert blir rikt	40		
Litteratur	40		

«De eldre hammerfestinger forstår hva jeg har vært igjennom»	78
Hvor kommer du fra?	82
Avslutning	84
Litteratur	85

Mari Møystad

Glomdalsmuseet og romanifolket/taterne Samarbeid, konflikt og prosess.	
En reise i museets erfaringslandskap....	87
Mot en avdeling for romanifolket/taterne .	88
Litteratur	101

Leif Pareli

Samefolkets dag	
En ny festdag i en mangfoldig samtid...	103
Dagen	103
Nye nasjonalsymboler	104
De første markeringer av samefolkets dag .	105
Samefolkets dag i Oslo	105
Samefolkets dag i Tromsø	107
Andre steder i Sameland	109
Nasjonaldag – en dag med mening	110
Litteratur	112

DEL III GLOBALISERING OG POLITIKK

Målfrid Grimstvedt

Kven har kontrollen på norsk mat?	115
Nå står du i det viktigaste matfatet i Norge	115
Korleis opplever norske matprodusentar endringane?	116
Fire matprodusentar på Jæren	117
Avklaring av omgrep i tema og problemstilling	118
Kva stod det om mat i media våren 2006?	119
Norsk mat i eit globalt system	121
Konklusjon	124
Litteratur	125

Elisabeth Bjørsvik

Hissige feider om fosser	
Hjemfallsdebatten i aviser	127
Gjensyn med hjemfall	127
Et eierskapsnøytralt hjemfall	129
Skal Norge selge sin vannkraft?	130
Enoksen står fast på tradisjonelt hjemfall ..	130
Flere spørsmål enn svar	131

Hva agter Regjeringen at foreta?	132
Grunnloven § 105	133
Fare for monopolisering	134
Historien gjentar seg	134
Med hjemfall på museum	135
Litteratur	135

Marit E. Utheim og Olav Mjaatvedt

Hjemmet i skjæringspunktet mellom lokale og globale strømninger	137
Hjemmet	138
PC-ens vidunderlige verden	142
Fra garasje til stue – den nye mannen	144
Det globale i det lokale	146
Trygt, men trangt	148
Litteratur	148

DEL IV MAT OG HVERDAGSLIV

Kari Amundsen

Det er servert!	
Dagsavisenes matspalter	
– trendbarometer eller krisehjelp?	153
Mat i alle kanaler	153
Til hygge og nytte	153
Hvem skriver avisene for?	154
Travel hverdag og late weekender	155
Dagsaktuelle og sesongrelaterte oppskrifter	155
Hva slags tekster er oppskriftene?	157
Mat – hva betyr det?	157
Mat som kultur	157
Hverdag og helg	158
Tradisjonsmat og moderne mat	159
«Man koddar ikke med komper»	160
Vassgraut versus couscous?	160
Et møblert kjøkken	161
Smak og behag kan diskuteres	162
Uten mat og drikke duger helten ikke	164
Slekt skal følge slekters gang	164
Hvorfor skal museer samle på avisoppslag? ..	165
Litteratur	165

Anne Jorunn Frøyen

Antioksidantar og frie radikal	
Mat og vitskap i norske vekeblad	
i 2006	167
Vekeblada og kosthaldsekspertane	168
Feittet, utfordringa i vår tid	168

Kosthaldsekspertane sine råd	168
Matmolekyl i reklamen	175
Oppsummering	176
Litteraturliste	176
Kjelder	177

Kirsten Linde

Tid og mat	179
Hurtigmat i mediene	179
Begreper	179
Teori om tid	180
Det norske middagsmåltidet	181
Ukeblad	181

Analyse av tid og mat i KK	182
Reklamer for halvfabrikata og ferdigretter i KK	183
Intervju	184
Svar – tid og mat	185
Tolkning og konklusjoner	187
Innsamling av gjenstander	188
Avsluttende ord om formidling	188
Litteratur	188

Forfatteromtaler	191
-------------------------------	-----

Summaries in English	193
-----------------------------------	-----